

OSCAR

Katastroofi kroonika

Trehvasin Pariisi peal Rebecca Lattéd. Mällu kerkisid erakordsed isiksused, keda ta on kehastanud, ohtlik naine, mürgine naine, haavatav, liigutav või kangelaslik naine – kui palju kordi olen ma temasse armunud, kui palju pilte temast kui paljudes korterites kui paljude voodite kohale riputanud, ja unistanud. Persekursil triiviva ajastu traagiline metafoor – sellest taevalikust olendist, kes oma tippajal pühendas nii paljud teismelised poisid naiselike võlude lummusse, on tänaseks saanud selline kärnkonn. Mitte ainult vana. Vaid tüse, käest ära, rõve nahk ja üldse kokku räpane, lärmakas. Täielik soodom. Mulle räägiti, et ta on nüüd noorte feministide käilakuju. Kirbukottide internatsionaal lajatab taas. Üllatustase: null. Keeran end diivanil taastumisasendisse ja kuuln Biggie „Hypnotize’i”, mitu korda järjest.

REBECCA

Kulla mölakas,

Ma lugesin, mis sa oma Insta kontole postitasid. Sa oled nagu tuvi, kes on mulle lennult õlale sittunud. See on ropp ja väga

ebameeldiv. Vääks vääks vääks olen väike pihkur kes kedagi ei huvita ja kiunun nagu chihuahua sest unistan et keegi mind ometi märkaks. Kiidetud olgu sotsiaalmeedia: saidki oma viisteist hiilguseminutit kätte. Tõestus – ma kirjutan sulle. Ma olen kindel, et sul on lapsed. Sinusugune vend ju ikka paljuneb, mõelda vaid, kui pereliin katkeks. Olen tähele pannud, et inimesed, mida lol- limad ja masendavalt mõttetumad te olete, seda rohkem tunnete vajadust sugu jätkata. Niisiis ma loodan, et su lapsed käravad veokirataste all ja sina vaatad nende piinlemist pealt ega saa mitte midagi teha ja nende silmad lupsavad koobastest välja ja nende valukarjed kummitavad sind igal õhtul. See olekski kogu hea, mida ma sulle soovin. Ja jäta Biggie rahule, ahv.

OSCAR

See on räige. Ise norisin. Mu ainuke vabandus on see, et ma ei arvanud, et te mu teksti loete. Või sisimas ehk lootsin, aga päriselt ei uskunud. Mul on kahju. Kustutasin postituse ja ka kommentaarid.

Aga ikkagi on see räige. Algul šokeeris. Siis, tunnistan, ajas täiega naerma.

Tahaksin selgitada. Istusin Bretagne'i tänaval terrassil teist paar lauda eemal – ei julgenud rääkima tulla, kuid vaatasin teid pingsalt. Ilmselt tundsin end alandatuna, kuna sain aru, et minu nägu ei ütle teile midagi, ja kuna ma ise olin nii häbelik. Muidu poleks ma iial teie kohta selliseid ilgusi kirjutanud.

Ma tahtsin teile tol päeval öelda seda – ma ei tea, kas see haa- kub teil millegagi –, et ma olen Corinne'i noorem vend, te olite

80-ndatel sõbrannad. Jayack on pseudonüüm. Meie perenimi oli Jocard. Elasime Maurice Barrèsi väljakust edasi. Teie elasite La Californie's, ma mäletan, teie sotsmaja nimi oli Danube. Tol ajal käisite meil tihti külas. Mina olin väikevend, luurasin teid eemalt, te rääkisite minuga harva. Aga ma mäletan, kuidas te olite mu mänguautoraja ääres ja ainus, mida te mulle näitasite, oli see, kuidas kõik kraavi ajada.

Teil oli roheline jalgratas, võidusõiduratas, poiste ratas. Te varastasite Hall du Livre'ist kottide kaupa plaate ja ühel päeval kinkisite mulle David Bowie' „Station to Station”, sest teil oli neid kaks. Tänu teile kuulasin üheksa-aastaselt Bowie't. Hoidsin selle plaadi alles.

Vahepeal on minust saanud romaanikirjanik – ehkki ma pole saavutanud sellist kuulsust nagu teie, pole mul sugugi kehvasti läinud, ja mul on juba ammu teie meiliaadress. Hankisin selle, sest tahtsin teie jaoks lavamonoloogi kirjutada. Ma ei leidnud kunagi julgust teiega ühendust võtta.

Kõike head.

REBECCA

Kuule poiss, hoia oma vabandused endale, hoia oma monoloog endale, hoia kõik endale: sa ei huvita mind mitte vähimalgi määral. Aga kui see sind lohutab, siis ma olen veel tigemad selle rölge debiiliku peale, kes mulle su mõttevälgatuse lingi saatis, justkui tuleks mind hoida kursis iga minu pihta sihitud solvanguga. Mul on ülimalt savi sinu keskpärasest elust. Mul on otsast

otsani savi su loomingust. Mind ei koti sinu juures miski, välja arvatud su õde.

Muidugi ma mäletan Corinne'i. Ma polnud tema peale aastaid mõelnud, aga niipea kui ma tema nime lugesin, tuli mulle kõik meelde, nagu tõmbaks sahtli lahti. Me mängisime kaarte kelgu peal, mis tal toas lauaks oli. Tegime luugid lahti ja tõmbasime suitsu, mida ma emalt näppasin. Teie perel oli kõige esimesena mikrolaineahi ja me sulatasime seal juustu, mida määrisime näkileiva peale. Ma mäletan ka seda, et käisin tal Vogeesides külas – ta töötas mingis hobusetalus juhendajana. Esimest korda elus käisin baaris koos temaga, me mängisime löökkuulimängu, endal tuim nagu peas, nagu oleksime seda eluaeg teinud. Corinne'il oli motikas – meie vanust arvestades pidi see olema pigem putitatud mopeed. Ta tõmbas punast Dunhilli ja jõi poolepindiseid sidruniga. Mõnikord rääkis ta Ida-Saksamaast ja Thatcheri poliitikast, sellistest asjadest, millega tol ajal keegi minu seltskonnast oma pead ei vaevanud.

Ma jälestasin Nancyd, mõtlen selle peale harva ja mul pole mingit lapsepõlvenostalgiaat – ma imestan, et mulle üldse sellest noorusest midagi meenub, ja veel midagi toredat.

Ütle õele, et ma lõin ta nime netti, aga ei leidnud midagi. Ma kujutan ette, et ta on abielus ja nime vahetanud. Emba teda minu poolt. Ja mis sinusse puutub, kärva maha.

OSCAR

Corinne pole endale sotsiaalmeedias ühtegi kontot avanud. Ta ei ole tehnofoob, küll aga sotsiopaat. Ma mäletan, kuidas sa meil

käisid. Edasi sai sinust filmistaar ja ma ei saanud üle sellest, et üks ja seesama inimene võib istuda meie köögis ja hiilata Oscaritel. Tol ajal polnud kuulsus veel sihuke köögile kättesaadav asi, see puudutas väga väheseid. Tundus pöörane, et see võiks tabada kedagi meie kandist. Ma ei tea, kas ma oleksin üldse söandanud otsida oma esimesele romaanile kirjastajat, kui ma poleks sind tundnud. Sa olid tõestus sellest, et mu perering eksis: mul oli siiski õigus unistada. Tunnen end tõesti lollisti, et sinust sellise vastiku asja kirjutasin. Sul on õigus, see oli eriliselt hale viis sinu tähelepanu püüda.

Te ei käinud mu õega samas koolis ja ma ei tea, kuidas te sõpradeks saite. Algklassides oli teie lemmiktegevus ehitada suurtesse pappkastidesse nukkude sotsiaal maju. See oli korralik ettevõtmine ja isegi mu ema, kellel polnud mitte mingit kujutlusvõimet, lasi teil tegutseda ega hädaldanud, et te Corinne'i toa ära lagastate. Ühel kolmapäeval töid sa kaasa külmikupakendi, mille sisse ladusite korteriteks kingakarpe. Lagi oli Barbie'de jaoks liiga madal, niisiis lasite käiku mu ema nukukollektsiooni, mis oli elutuppa riulile välja pandud. Kui ta avastas, et kõik tema Bretoni, Sevilla, Alsace'i ja mis iganes nukukesed on teie sotsiaalkorteritesse majutatud, ootasin korralikku vihapurset. See seik on mulle mällu sööbinud, sest emal ei õnnestunud ägestumist välja mängida. Mingi rõõm sai põhimõtetest võitu. Ta ütles küll, et „see on liig mis liig”, aga enne kui andis käsu nukud tagasi plastsilindritesse panna ja tuba korda teha, kükitas ta installatsiooni ette ja vangutas pead „see ei ole võimalik issand jumal”. Oli näha, et ta õiendas lihtsalt moe pärast. Meie, lapsed, ei ajanud ema just tihti naerma. Aga sina said tema halvast tujust jagu. Hiljem, iga kord kui ta sind väiksel

televiisoriekraanil nägi, tegi ta sama kommentaari „kuidas nad Cocoga mul ükskord kõik rahvariides nukud riiulilt alla võtsid ja papptorni kolisid... jultumust sellel plikal juba jagus. Küll ta oli ilus, juba tollal”.

Ma polnud veel piisavalt vana, et kanastatki mängida, kui juba teadsin, et sa oled ilus, aga päriselt jõudis see mulle kohale ühe suve lõpul, mõni päev enne kooli algust, sa tulid külla ja ütlesid sisse astudes: „Teeks kohvi?” Sellest päevast peale oli nukkudega lõpp. Sa olid suureks saanud. Ja sa olid tundmatuseni muutunud.

REBECCA

Tibukene, ma tahaks loota, et sa ei pea end esimeseks, kes annab mulle mõista, et ma olen püss, või märkab, et ma olen tuntud...

Aga ma tunnistan, et sa oled küll esimene, kellel jätkub jultumust mind sõimata nagu viimast saasta ja laulda sinna otsa sama soojaga „me oleme samast kandist, meil on ühised mälestused”.

Võistluse praeguses faasis tuleb su lollusele au anda. See ei muuda aga põhilist: su lõust ei koti mind absoluutselt. Tervitan kogu südamest su õde, kes oli super sõbranna.

OSCAR

Ma ei tea, kas sa said aru, et mu õele meeldisid tüdrukud. Ta ei rääkinud sellest tol ajal. Ma nägin küll, et ta oli robustne, jämedam

kui tema sõbrannad, ja mind häiris, et ta ei püüdnud end kuidagi parandada, aga ma ei teinud sellest erilisi järeldusi. Mitu aastat hiljem, ühel augustikuul sõitsid mu vanemad Hispaaniasse ja mina läksin nende juurde kassi hoidma. Oli vaheaeg ja Corinne, kes elas juba Pariisis, tuli ka, sest ta tahtis nende aiakest kasutada. Ta laotas rätiku virsikupuu varju maha ja luges seal terved päraastlõunad või kuulas CD-pleierist plaate. Mõnikord käisime autoga ujumas. Me polnud kunagi kahekesi puhkust veetnud. Me lasime teineteisel rahuneda, kumbki veetis päeva omas nurgas, ühel päeval leidis ta garaazist pappkastist „Mad Maxi” trilooogia videokassetid ja me istusime elutuppa maha, panime luugid kinni, jõime külma õlut ja vaatasime Mel Gibsonit. Filmide vahel, kui olime veidi jorkis, rääkis talle tüdrukust, kellega ma toona käisin ja keda mul polnud julgust maha jätta, kuigi mul oli temast kõrgem. Corinne kuulas mu ära ega sõitnudki mulle sisse, nagu ta tavaliselt tegi. Ütlesin, et ma sunnin ennast tüdrukule helistama, sest tean, et muidu ta tõmbab draama üles, aga sisimas on mul hea meel, et ta käib tööl, sest ta lämmatab mind, tüütab mind, see on natuke masendav. Ma ei saanud üldse aru, mis hirm mul oli talle öelda, et asi on läbi. Me ju ei elanud kooski. Sisimas kartsin, et temast lahku minnes jään eluks ajaks kuivale, ja mõtlesin, et võib-olla on ajudele käiv pruut parem, kui olla igavesti üks. Aga ma ei söandanud seda kõva häälega välja öelda, niisiis küsisin õelt, kuidas tal endal poistega läheb. Tal polnud kunagi poiss-sõpra olnud. See ei üllatanud mind. Ta polnud eriti ilus ja tal polnud just lihtne iseloom. Mina kartsin teda ja mõtlesin, et küllap ta terroriseerib teisi tüüpe samamoodi.

Ta vastas, keerutamata – mina sebin tüdrukutega. Niimoodi ta kapist välja tuligi. Ta elas juba kolm aastat Pariisis. Ma mõtlesin

„mu õde on homoseksuaal” ja mul ei tekkinud ühtegi elulist seost. „Lesbar” polnud minu sõnavaras isegi solvang. Mul oli õele viitamiseks terve assortii halvustavaid termineid – aga „lesbar” polnud mul peast läbi käinud. Ma polnud kunagi mõelnud, kas sellised naised on ka päriselt olemas, ma ei tundnud ühtegi. Corinne hoiatas, et kui ma sellest kellelegi räägin, siis ta lööb mul näo sisse – ma ütlesin, ma pole ju kunagi kitumas käinud, ja ta vastas, seda küll, sa tõesti oskad lõugu pidada, mina õpetasin sulle seda. See ajas teda naerma. Mind üldsegi mitte, sest kui ma väike olin, hakkasid litakad lendama niipea, kui ma talle lähenesin, ja ma oleksin eelistanud, et ta oleks rääkinud mulle oma siirastest süüme Katest, mitte toonud seda jutuks niisugusel rahuloleval toonil.

Panime peale kolmanda „Mad Maxi” ja mul oli ebamugav. Mulle tundus pöörane, et selline häbi just meie peale langeb. Üks asi oli olla paks kole ebaatraktiivne naine – teine asi oli olla vitulakkuja. Mul hakkas tema pärast süda valutama – kujutasin ette tema elu Pariisis, kuidas inimesed teda tänaval kividega loobivad, kuidas tüdrukud talle näkku naeravad ja teda rövedikuks söimavad, kuidas tööandjad ta vastikusest vallandavad. Paari päeva pärast läks ta jälle oma Pariisi-rongi peale, rohkem me sellest ei rääkinud.

Ma uskusin, et see on piinlik saladus, mida hoiame terve elu. Aga poolteist aastat hiljem saime perega Vogeesides kokku, me olime liiga palju sünninud ja joonud ja läksime õega metsa jalutama. Näen teda oma vaimusilmas, käes tädilt laenatud oranžid käpikud, nina külmast punane, naeratamas kuuskede vahel, oma lolusega jube rahul, rääkimas lõputu põlgusega, kuidas „heterod on matsid”. Täna on see väljend juba tavaliseks muutunud, aga siis kuulsin seda esimest korda teise inimese suust. Tema kapist

välja tuleku aeg, väärikas ja üürrike, oli ümber. Nüüd oli ta *butch*, „poliitiline subjekt”. Ma olin jope hõlma all šampanja kaasa hii-
vanud ja vaatasin pealt, kuidas ta seda otse pudelist kulistab, ma
olin tema röömutsemisest šokis. Ta oleks pidanud seal kuuskede
vahel põlvili langema ja paluma jumalaid, et saada tagasi nor-
maalseks, saada lapsed ausa mehega, võtta autoliising, tagatiseks
abielu, millest perekond lugu peaks. Ma jõin ise ka ja see andis
mulle julguse talle küsimusi esitada „ja see pole sul lihtsalt mingi
eluetapp, see tüdrukute teema?”. Ta surus käed taskusse: „Ma
loodan, et mitte. Heteroeidena olen ma tühi koht, aga lesbiturul
nagu Sharon Stone.” Tema vastus vapustas mind. Väiksest peale
oleme mõlemad olnud veetluse mõttes luuserid. Tol päeval oleks
ta mul nagu käest lahti lasknud ja mind ihuüksi pimedusse maha
jätnud ja läinud ise päikeselistele randadele kablutama. Tema oli
häki leidnud ja mina mitte midagi.

Tagasiteel eksisime ära, ta muudkui jahus oma röömust, et on
lesbi. Ma tabasin tema jutust ühte asja: ka minul polnud erilist
tahtmist meie pereliikmete moodi olla. Tol ajal oli mul unistus
saada ajakirjanikuks, aga ma poleks seda kunagi söögilauas tun-
nistanud. Ma nägin ette kõigi reaktsiooni, naerupahvakuid ja
silmade pööritamist „no temal on alati olnud vajadus oma perset
kergitada”, „mis sa mõtled et sind oodatakse sinna või?” ja kogu
seda jauru alamast keskklassist, kes on määratud palgatöole,
ameti peale, mida peetakse ainult raha pärast ja mitte kunagi
kutsumusest. Teada, kus su koht on, oli tähtsam kui miski muu.
Teekonna edenedes ütles kõhutunne mulle, et õe jaoks oli loo-
bumine käimast pere- ja naabruskonna naiste jälgedes mingis
mõttes seotud samasuguse emantsipeerumissooviga.

Edasi panin kokku tema arengutee. Tal olid teismeeas mõned tüdrukõbrad, kes temaga salaja sebisid, aga kes hakkasid esimesel võimalusel kuttidega käima. Tema räigelt kannatas selle pärast, põdes salaja hirmsat armuvalu, ja ma tunnen tüdrukuid, nemad juba kaotajale ei halasta. Aga lesbid olid omal ajal veel hullemad kui kaotajad – neil polnud oma kohtagi. Konventsionaalse naiselikkuse poksiringis ei saanud nad kindaidki kätte panna.

Kohe pärast gümnaasiumi lõppu läks Corinne ära Pariisi, tegi ülikooli kõrvalt juhutöid, aga leidis kiiresti täiskohaga töö ühe jõusaali adminnina ja jättis õpingud sinnapaika. Ta armus tööl ühte tüdrukusse, see oli tema esimene tõsisem suhe, nad tegid koos igasugu asju, käisid näitustel ja kinos ja kontsertidel ja nädalavahetustel Normandias. Ja siis ühel päeval teatas tüdruk talle, et hakkab abielluma. Corinne oli tema pulmas pruutneitsi. Ta suudles teda veel viimast korda, endal valge kleit seljas. Kui kujutada ette, et mu õel on süda, siis ma arvan, et tol päeval see murdus. Siis muutus kõik – jõusaal pandi kinni, ta elas mõned kuud abirahadest, tiksudes ühest baarist teise. Seal ta kohtaski naist, kes muutis kõike, naist, kes ütles talle – mu vanemad teavad meeldib see neile või mitte ma olen lesbi ja söögu sitta ja üldse söögu kõik sitta kui ei meeldi. Nad kolisid kokku. Nad käisid naistebaarides ja Corinne politiseerus. Ta muutis välimust, vabanes igasugustest välistest naissootunnustest, ei pikki juukseid, ehteid, kingi ega meiki. Asjadest, mida ta oli vahel tavainimeste repertuaarist laenanud ja mis tema väljanägemisega kuidagi ei sobitunud. Nagu võõrkehad, mille ta ära tõukas.

Minu tütre sünd muutis meie suhteid. Jõuraku ta pealegi kõigile, kes kuulda tahavad, et ta ei reprodutseeri kunagi seda jälgilt

neurootilist koonduslaagrit, milleks on tuumikperekond, ja et lesbi eelis heteroseksuaalse naise ees seisneb selles, et ta ei tunne vajadust olla emme, selleks et eksisteerida – oma tädirolli võttis ta rohkem kui tõsiselt.

Tema peale võib igas olukorras kindel olla. Mu tütre nimi on Clémentine ja ei saa öelda, et tal oleks lihtne iseloom. Ta on lausa meister närve sööma. Aga ta ei hakka kunagi vastu, kui me ütleme, et ta läheb kaheks nädalaks mu õe juurde. Léonore, mu lapse ema, kahtlustab kõiki, aga Corinne'i usaldab kõhklematult.

Mu õde elab Toulouse'i lähedal ühes räämas, aga suures majas, kus plikal on katuse all oma tuba, ja ma mäletan esimest korda, kui me ta mõneks päevaks sinna üksi jätsime, autoga ära sõites olin veendunud, et pöörame tee otsas ringi ja toome ta ära. Aga Léonore ei nõudnudki, et me oma nädalavahetuse plaanidest loobuksime. Ta usaldab Corinne'i täielikult. Ja on ka põhjust. Ma ütlen õele edasi, et sa embad teda, see teeb talle rõõmu.

REBECCA

Kas sul sõpru pole, kellega rääkida? Ma ei jõudnud isegi küsida, kuidas su õel läheb, ja juba sa saadad mulle terve tema eluloo. Õnneks see huvitab mind, mul läks terve pärastlõuna su meili lugemisele.

Ei, ma ei tabanud ära, et Corinne'ile meeldivad tüdrukud, aga nüüd kus sa seda ütled, mõtlen, et mismoodi ma sellele ometi pihta ei saanud. Mul on silme ees pilt temast noortekeskuses, šortsid jalas, pingpongireketiga kõigile üks-null tegemas, ja on

selge, et ta oli nagu lesbarikarikatuur. Aga me ei mõelnud selle peale. Meie suhtlusingis olid mõned peded küll. Aga tüdrukud 80-ndatel, me olime lihtsalt heterod ja kõik.

Ta oleks võinud mulle meeldida. Kui ma nüüd mõtlema hakkakan. Tal oli mingi oma värk, ma ei oleks talle näkku naernud. Aga olukord ei olnud minu meelest kunagi kahemõtteline. Alles tagantjärele saan aru, et oli ikka küll. Ta kohtles mind kui printsessi, tol ajal ütlesin selle kohta „väga hea sõbranna”. Võimalik, et ma polnud alati taktitundeline. Palu minu eest vabandust, kui see nii oli. Ma rääkisin talle pidevalt tüüpidest, kes mulle meeldisid.

Meie emad töötasid koos Geigeris. Minu ema ei talunud tehaseelu kuigi kaua, aga sedakaudu me Corinne'iga tuttavaks saime. Naljakas, et ma olen su niimoodi mälust pühkinud, Oscar pole just levinud eesnimi. Sinu olen ära unustanud, aga ma mäletan väga hästi teie kodu, väike köök sisse tulles vasakut kätt ja elutuba otse ees, Corinne'i tuba oli paremal koridori lõpus. Maurice Barrèsi väljakust edasi. Huumorimeelt neil ikka jagus omal ajal, kui nad kvartalitele nimesid panid. Meie elasime Californie's. Kui see pole mõnitamine, siis ma ei tea, mis see on. Mul pole mingit lapsepõlvenostalgiat, aga see polnud paha kant, kus üles kasvada. Mind painas kodus ruumipuudus, seda küll. Mul oli kaks suurt venda, kogu aeg oli palju lärmi ja nad laiutasid oma loomaliku energiaga, nii et meie korterist sai nagu mingi puur. Mulle väga meeldis teie pool käia. Corinne'il oli oma tuba. Teie vanemaid polnud kunagi kodus. Rahulik oli. Mulle väga meeldis see kant. Ma pole kunagi arvanud, et seal oleks inetu olnud, kus me elasime.

Aga kui ma nüüd omaenda pere peale tagasi mõtlen, näen meie lapsepõlvekodusid teiste silme läbi. See pole viletsus. See on

midagi muud. See on unarussejätetus. See on kasvamine kohas, mis ei koti mitte kedagi.

Kui ma Nancys keskkoolis käisin, elasid mõned mu uued sõbrad avaramates korterites kesklinnas või toredates majades hiljuti rajatud uusarendustes. Need olid minu meelest sama nõmedad nagu mu oma kodu. Ja nende vanemad polnud ka etemad. Oli näha, et emad tinutasid ja isad olid pretensioonikad tõlplased. Mul ei tulnud kordagi pähe häbi tunda. Ma olin sellel lühikesel ajavahemikul viisteist – mind jättis täiesti külmaks teadmine, et minu koju ei ostetud mitte Nutellat, vaid mingit sitta odavbrändi. Mul oli peas ainult üks mõte, tõmmata minema sellest provintsi-linnast ja käia kontsertidel Pariisis või Londonis. Ma tahtsin elada koos muusikutega. Nii et mingi kääbusahvi Hermèsi sall kuskil Commerce'i terrassil mind päris kindlasti ei kõigutanud. Kõik see oli elu, mille ma tahtsin selja taha jätta.

OSCAR

Või järsku oli sul rikaste laste elust sellepärast poogen, et sa olid ilus. Viieteistkümmeselt kaalub ilu rikkuse üles. See kehtib poiste puhul isegi rohkem kui tüdrukute. Tüdruk võib tunda, et tema väline kuvand kasvab tal üle pea, või lasta end alla suruda, kuna kardab särada, või siis ta ei tea, kuidas seda enda kasuks pöörata. Aga noor ilus poiss – kogu maailm on tema päralt. Teismeeas, võib-olla masohhismist, olid mu parimad sõbrad alati tõelised hurmurid. Eelised, mida see neile igal pool andis, oli täielik ulme.

Mina olin koolis tubli. See on koledate häkk, samuti vaeste. Väärt omadus. Mu vanemad ei kannatanud halbu hindideid. Ei õe ega minu puhul. Hea õppeedukus oli elementaarne, sest meil oli ju õnn käia koolis ja unistada heast ametist. Minu põlvkond on viimane, keda pandi uskuma, et raske tööga on võimalik tõusta ühiskonnaredelil. 2008. aasta kriis tõmbas meie innule siva vee peale.

Emma korrutas meile väsimatult, et meil pole millestki puudust, ja kõrvutas meid nende inimestega, kellel on päriselt põhjust kurta, ma õppisin oma privileege loendama veel enne, kui oskasin lugeda ja kirjutada. Mul poleks tulnud pähegi öelda, et ma tahan Sony pleierit või Levi'se teksaseid. Vanemad oleksid arvanud, et ma olen hulluks läinud. Põhikoolis avastasin enda jaoks räpi. Mu vana klassijuhataja poeg käis ringi mustas nahktaxis ja oli pätt. Ta oli aastaks istuma jäänud ja tema suur vend oli vangis olnud. Ta avaldas mulle tohutult muljet. Ta oli pikk blond ülbik ja jõhkard, kes suhtus minusse hästi. Ta oli ostnud „Rapattitude'i” kogumikplaadi ja lasknud mulle Public Enemyd ja Eric B-d ja Rakimi. Mul tekkis selle muusika vastu kirg ja pool aastat hiljem olin juba mina see, kes talle värsket kraami lasi. Tol hetkel sain ma aru, et ma tahan raha.

Kui avaldasin oma esimese romaani ja sellel läks hästi, otsisin kohe välja su meiliaadressi, sest mu unistus oli kirjutada sinule. Olin ühel raamatumessil kohanud Philippe Dijani, ta oli väga kena, ütles, et kirjanikul on majanduslikus mõttes kasulik kirjutada näidendeid. Ja ma mõtlesin sinu peale – enamik minu põlvkonna poisse fännasid sind kogu hingest, aga minule oli see isiklik teema, sest ma olin sind lapsena tundnud. Mind söimati

valetajaks ja mul polnud ühtegi pilti, millega tõestada, et ma räägin tõtt. Mu unistus oli, et sa loeksid ette minu kirjutatud teksti, sest üle kõige meeldib mulle su hääl ja kõnerütm. Aga ühtlasi sain ma väga kiiresti aru, et minu uute kirjanikest sõprade seas polnud just palju neid, kes oleksid suvekuudel tehases või säästukas töötanud, et autokooli eest maksta. Ükskord kirjutasin stsenaariumi koos omavanuse režissööriga, ta oli kunagi ühe suve mingi lukshotelli vastuvõtus töötanud – ta rääkis sellest, nagu oleks sõjas käinud. See erakordne kogemus oli muutnud ta teistest teadlikumaks inimeseks, võimelisemaks mõistma minu sisemaailma. Ka sellepärast oli mul tahtmine just sulle kirjutada. Mul oli vaja liikuda lähemale endasarnasetele inimestele.

Ma võtsin ühendust su agendiga, et talle oma projektist rääkida. Ta vastas, et räägime uuesti, kui olen teksti valmis kirjutanud. See oli umbes kümme aastat tagasi. Ma olin oma karjääri alguses, arvasin tõsimeeli, et olen tähed taevast alla toonud, sest olin telekas olnud. Nüüd näen nooremaid kutte YouTube'is ilma tegemas ja nad on sama ülbed, nagu minagi olin. Väikegi kuulsus hakkab kiiresti pähe. See ei tähenda kohe, et lähed ennast täis või pead end paremaks, kui sa oled – aga tekib tunne, nagu sa oleksid igal pool tuntud, kõikide vestluste teema ja kõigi ihaldusobjekt. Ühiskondlik edu, nii piiratud kui see ka poleks, hõivab kogu su mõtte-ruumi. See on nagu elevantibeebi, keda peab kogu aeg toitma ja talitama ja õue viima ja lõbustama. Armas koletis. Sa ärkad ühel päeval üles, astud kodust välja ja nagu Orelsan nii tabavalt ütleb: „Sa oled kuum.“ Kõik tahavad sinust midagi, tahetakse su numbrit, tahetakse sinuga hängida, tahetakse sulle pitsa välja teha, tahetakse sust pilti teha, tahetakse sind kontserdile. See teeb

lolliks. Ma pole näinud eriti kedagi, keda see õnnelikuks teeks. Aga ma olen näinud massiliselt inimesi, keda see teeb täiesti lolliks. Kui ma oma projektist su agendile rääkisin, siis ootasid, et ta kargab rõõmust lakke, et minusugune noor autor tema näitlejanna vastu huvi tunneb. Ma mõtlesin, et ta korraldab otsekohe sinuga õhtusöögi ja annab mulle oma suvila võtmed, et saaksin seal kirjutada.

Ta näitas mulle koha kätte. Kirjutasin mõned read. Naisest, kes saab pärast pikka karistust vangist välja. Olen lugenud paljude kinni istunud naiste kogemuslugusid. Üks neist ütles, ja mulle läks see hinge, et naistevanglas ei käi keegi kohtumisruumis. Mulle jõudis pärale, et ma pole kunagi kohanud tüüpi, kes ütleks – mul on naine trellide taga, ma käin teda iga kuu vaatamas.

Aga ma ei kirjutanud seda teksti valmis. Ma kuulun sellesse kirjanike kategooriasse – meid on palju –, kes lükkavad asju homse varna. Internet ei tee asja lihtsamaks. Ma avan Wordi dokumendi mõttega, et hakkan tööle, ja viis minutit hiljem vahin porri.

Praegu mängin päevad läbi telefonis idiotseid mängu. Kui ma ütlen „päev läbi” – ma mõtlengi päev läbi. Kella üheksa paiku hommikul rullin esimese pläru, panen plaadi peale, raadio käima või otsin mingi *podcast*’i ja mängin. Kuni tuleb söögiaeg. Ma olen siis juba korralikult suitsetanud, nii et tihtipeale jään magama ja ärkan seitsme paiku õhtul, see on esimese ölle aeg. See kas tekitab isu välja minna ja inimestega kokku saada, et edasi juua – ja võimalusel enamatki –, või siis lähen tagasi plärude peale ja tõmban end sarjade saatel kooma. Ma mängin veel, sari jookseb taustaks. Ma kulutan selle peale kuus-seitse tundi päevas – mu telefon on

kits, ta kitub mulle iga nädal ekraaniaega. Kui ma ütlen „lollakaid mängu”, siis need ongi päriselt lollakad mängud. Tasuta mängud, telefonis. Mitte mingid uskumatud maailmad missiooni ja taevaliku graafikaga. Ei. Debiilikute mängud. Kui keegi mu telefoni ära varastaks, oleks mul häbi sellele järele minna, nii naeruväärne on see tase, kuhu ma olen jõudnud. Selles stiilis, et ma tegin Candy Crush'i läbi. Muidugi ma maksan lisade eest. Ma olen üks nendest inimestest, kes langebki päriselt orki. Tundub, et see mõjub ajule samamoodi nagu kokaiin. Ma olen valmis seda uskuma. Miski muu ei rahusta mind nii nagu kolm tundi ekraani taga.

Tundub, et kõige arenenumad ajud rabavad kõigest jõust, et saada aru, kuidas sind võimalikult kaua kinni hoida. See on sõltuvusteadus. Inimesed, kes võiksid kulutada oma aega sellele, et püüda meie elu paremaks või internetti vähem kahjulikuks muuta, kes võiksid mõelda, kuidas kasutada veebi nii, et töötamine oleks lihtsam ja teeks vähem õnnetuks, panevad kogu oma ande selle alla, et sind võimalikult kaua mingis zombide mängus hoida.

Ma prokrastineerin. See on midagi muud kui inspiratsioonikriis. Mul on peas olemas täpsed dialoogid, detailsed stseenid, ma tean, mida ma tahan kirjutada. Aga ma tegelen millegi muuga. Ma ei tee selle asemel midagi huvitavat. Ega lõbusat. Seda on raske seletada. Kirjanikuelu on ilge tüütus, sest su sõbrad kujutavad ette, kuidas sa tipid vilistades paar-kolm tundi päevas mingit jura ja ongi tööpäev plaksti läbi. Neile on võimatu seletada, et just nimelt vahendi lihtsus teebki kirjutamise raskeks ja kogu su aeg läheb selle peale, et ennast üritama sundida.

Sellepärast ma polegi kirjutanud seda monoloogi naisest, kes saab vangist välja ja avastab viisteist aastat hiljem uuesti Pariisi.

Ma prokrastineerin. Praegu on omaette teema, ma olen täiesti blokis. Mul ilmus just romaan ja kõik räägivad minust, aga mitte mu raamatu pärast. Mind on *metoo*-tatud. Ma ei soovi seda ka oma kõige kurjemale vaenlasele. Mulle tundub, et kõik teavad. Sellepärast ma sulle ütlengi. Võimalik, et nüüd ei kirjuta sa mulle enam kunagi. Ma ei saaks öelda, et ma mõistan. Aga sa poleks esimene.